

Verkondiging zondag 11 oktober 2009

Zondag van het Werelddiakonaat, 'Water geschenk uit de hemel'
Ds. Stefan Dijkhuizen

Lezing: Genesis 1: 1-10

Geliefden van onze Heer,
'Water, geschenk uit de hemel.'

Vandaag is het de zondag van het *Werelddiakonaat*. We staan hier en in vele andere kerken in ons land, op een bijzondere manier stil bij wat dienstbaarheid, *diakonia*, in onze wereld betekent.

En vandaag doen we dat met het *project* 'Water geschenk uit de hemel'. Een project waarmee Kerkinactie in Brazilië mee wil werken aan een beter *wateropvangsysteem* en eenvoudig *sanitair* voor veel mensen daar die dat nog niet hebben. We horen en zien er straks meer over, als Liza Heilema namens de ZWO-commissie er iets van zal vertellen.

Ik vind het een *mooie titel*, 'Water geschenk uit de hemel'. En tegelijk besef ik voor mezelf, dat ik maar weinig zo naar ons water kijk. Laat staan het zo ook gebruik, als een *geschenk*.

Hoe anders zal dat zijn dat voor die mensen uit Brazilië. In een streek waarin water een schaars en kostbaar product is. Waar armoede er voor zorgt dat er soms maar weinig tot geen sanitaire voorzieningen zijn. Wij kunnen ons nagenoeg niets voorstellen bij wat het is om nog *nooit* onder een douche te hebben gestaan, zoals José. Of een huishouden *zonder badkamer* te moeten runnen met 8 kinderen, zoals moeder Margarida.

En tegelijk gaat het vandaag ook om meer dan dat ene project in Brazilië. Want *niet olie* is de belangrijkste steeds schaarser wordende bron die wij hebben, maar *water*. Gewoon, *schoon* drinkwater.

De *schaarste* en de *juiste verdeling* van goed drinkwater hangen nauw samen met de grote veranderingen in klimaat en milieu, en alle problemen die er al zijn en die nog zullen komen, zo wordt voorspeld. Wij, gelovigen, kunnen en mogen ons daar ook niet doof voor houden. Niet alleen hebben we de taak om de ernst ervan en de zorgen te delen, maar ook om onze *verantwoordelijkheid* te nemen voor deze schepping. Om *hoop* en *moed* te blijven houden dat het nog niet te laat is.

In Brazilië en op zoveel andere plaatsen is het dus heel vaak een *woestijn*, ondanks dat er bijna net zoveel water valt als in Nederland. Op andere plaatsen teistert de ene na de andere waterramp mens en dier, ook de afgelopen tijd weer. *Chaos*, als er weer een vloedgolf of een dagenlang durende hoosbui is geweest. De ruimte om te leven wordt vaak bedreigd op zoveel plaatsen.

Zo gezien is het alsof de woorden uit het begin van *Genesis* zomaar weer opnieuw klinken. De aarde *woest en doods*, donkere *oervloeden* die levens bedreigen en een *chaos* in de verdeling van de meest noodzakelijke levensbronnen. Er valt weer heel wat te scheppen in deze tijd...

Er zullen hier vast wel wat *Trouw*-lezers zijn. Want toeval of niet, deze week was het ineens *voorpaginanieuws*: 'God schiep niet, maar *scheidde*.' De eerste zin uit de Bijbel moet volgens een hoogleraar uit Nijmegen opnieuw vertaald. En sterker nog, het geloof in een scheppende God zou nu toch echt de laatste schop krijgen.

Zo pikten de nieuwsbronnen het in ieder geval wel op. Maar naast dat er eigenlijk niet heel veel nieuws werd gezegd door deze hoogleraar, heb ik ook geen enkel *verontrust gemeentelid* aan de telefoon of deur gehad, die nu echt tot wanhopen was gebracht.

Vandaag luisterden wij ook naar dat begin van het scheppingsverhaal. Niet om de hele discussie over schepping of evolutie te gaan herhalen. Niet om te debatteren over een scheppende dan wel scheidende God.

Wel om eens stil te staan bij het *meest elementaire* dat wij creaturen nodig hebben, *water*. En breder, om opnieuw te beseffen dat wij niet om de grote vragen van de wereld, milieu en klimaat heen kunnen. Het zal onvermijdelijk ook in de kerk om een *groen geloof* gaan. Om de *juiste verhoudingen*, en om *leefbare ruimte*. En precies daar gaat het allemaal al meteen over in dat mooie begin van onze Bijbel.

We hoorden vertellen over *de drie eerste scheppingsdagen*. Over hoe chaos en dood regeerden voordat God sprak. Over de *scheiding* van licht en donker, van hemel en aarde, en van water en land.

Ik zou iedereen met klem willen vragen dit prachtige verhaal niet aan te horen alsof het om een *absoluut beginpunt* in onze tijd gaat. Het verhaal is nu eenmaal geen geschiedenis, geen wetenschap, maar poëzie. Een loflied, op het leven, op God en het bestaan van de mens.

Als er staat 'de aarde was nog woest en doods', dan wordt er *niet* zomaar een woestijn mee bedoeld, dan gaat het om het *totaal levensloze bestaan*, om de woestijn in het hart van een mens en in de wereld, wanneer God er niet is. Wanneer er geen licht is, geen geest van God om ons te verwarmen, te begeleiden.

Als er staat 'en duisternis lag over de oervloed', dan gaat het *niet* om een zwarte, donkere zee, maar om de maalstroom van een wereld waar god noch gebod gehouden wordt, waar geen grond onder de voeten is voor zoveel mensen.

Nee, de eerste drie dagen bezingen in *prachtige taal* hoe ervaren wordt dat God de mens respectievelijk *tijd, ruimte en vaste grond* geeft om te leven.

Het *licht* dat *dag* wordt genoemd, zegt dat er tijd voor ons is, tijd om mens te zijn. Niet gerekend naar *nut of efficiëntie*, maar tijd om eenvoudig te zijn.

Het *gewelf* dat God aanbrengt, en *hemel* wordt genoemd, geeft letterlijk ruimte om op te ademen. Een beschermend dak boven je hoofd. Jij mag er zijn, zo roept Genesis, God geeft je ruimte om te leven. En de hemel is er voor de aarde, niet omgekeerd. Zonder die levensruimte wordt een mens klein gehouden, raakt het bekneld tussen alles en iedereen.

En tenslotte, de *wateren* die samenstromen zorgen voor droog land, *aarde*. Een plek om te staan. Vaste grond onder de voeten. Je hoeft niet te rennen, je hoeft niet te veroveren, je kunt rechtop staan, waar je bent.

Dit alles maakt het scheppingsverhaal niet tot concurrent van de *evolutietheorie*, juist helemaal niet. *Geen bewijsvoering* levert het ons aan, maar *verwondering* en dankbaarheid. Dit alles maakt dat het tot een verhaal worden dat ons mensen steeds weer opnieuw raakt, kan inspireren. Om na te gaan wat nu de juiste verhoudingen op deze aarde zijn. Welke ruimte is *ons* gegeven, welke ruimte is er nodig *om* te leven?

Het gaat om de *juiste verhouding* tussen hemel en aarde. Tussen God en mens. Tussen mensen onderling en tussen om mensen en hun omgeving, hun milieu. Ook in *die* volgorde: Als wij niet de juiste verhouding weten en naleven tussen hemel en aarde, tussen God en mens, dan zal er ook geen goede verhouding zijn tussen mensen onderling, laat staan tussen mens en wereld.

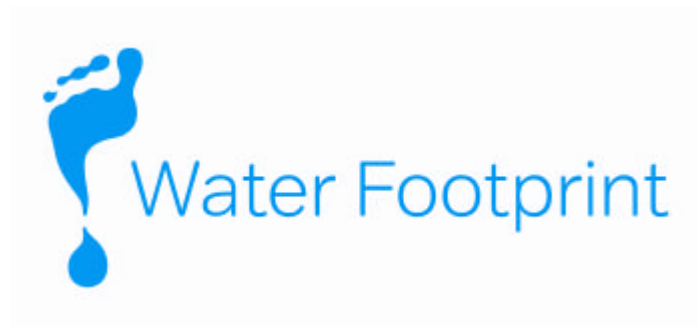
God scheidt, of zoals verderop in het verhaal, God brengt *scheiding* aan. Dat is *niet negatief* bedoeld, alsof God muren optrekt. Nee, God maakt onderscheid, brengt *ordening* en verhouding aan. God wil geen chaos, God wil geen woestenij. God wil tijd, ruimte en een plek voor alle mensen. En dat er onderscheid tussen hemel en aarde is, betekent dat wij voortdurend moeten blijven werken om die hemel hier wat meer zichtbaar te maken.

Terug naar *ons water*. Naar het water voor mensen als José en Margarida. Zij en ook wij leven in bedreigde ruimte. Water is niet zomaar H₂O, en het is net zo vaak levensnoodzakelijk als levensgevaarlijk. In de doop klinkt dat ook door: Het water staat voor zowel de dood als voor de opstanding.

Het wordt hoog tijd dat ook wij ons er van laten doordringen dat water een *geschenk uit de hemel* is. Dat wij leven onder die hemel, dat God ons behoedt en ruimte geeft, dat wij moeten leven met elkaar.

Dat we alle ernst moeten nemen, en alle zorg voor de juiste verdeling en bescherming van onze bronnen. Dat we er verantwoordelijk mee omgaan. Maar ook dat we hoop moet blijven uitdragen dat het *anders* kan. Dat er tijd, ruimte en een plek voor iedereen is, en zo ook water om te leven. Onder die ene hemel.

In de naam van de Vader, de Zoon, en de heilige Geest, Amen.

WWW.WATERFOOTPRINT.ORG